

II. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

1. Ο Ιουστινιανός και το έργο του

α. Η πολιτική του Ιουστινιανού

Το πολιτικό του πρόγραμμα: ένα κράτος, μία εκκλησία, μία νομοθεσία.

β. Εσωτερική πολιτική

Καταστολή της Στάσης του Νίκα με τη συνεργασία της Θεοδώρας το 532
► περιορισμός της δύναμης των δήμων – αύξηση της αυτοκρατορικής εξουσίας.

Πολιτική προστασίας των ελεύθερων αγροτών έναντι των μεγάλων γαιοκτημόνων.

Καταδίωξη των οπαδών των αιρέσεων και της ειδωλολατρίας και αναστολή της λειτουργίας της Νεοπλατωνικής Ακαδημίας στην Αθήνα το 529 – Διάδοση του Χριστιανισμού στον Καύκασο και την Ανατολική Αφρική.

Το διαρκέστερο και σημαντικότερο έργο του Ιουστινιανού υπήρξε η κωδικοποίηση του Ρωμαϊκού Δικαίου.

Εκδόθηκαν μέσα σε μία πενταετία (529 – 534) οι εξής νόμοι:

1. Ιουστινιάνειος Κώδικας: περιλάμβανε τους πριν από τον Ιουστινιανό αυτοκρατορικούς νόμους.
2. Πανδέκτης: περιλάμβανε γνώμες Ρωμαίων νομικών.
3. Εισηγήσεις: εγχειρίδιο για τους αρχάριους σπουδαστές της νομικής.
4. Νεαρές: νέοι νόμοι που εκδόθηκαν μετά το 534 και γράφθηκαν οι περισσότερες στα ελληνικά.

γ. Εξωτερική πολιτική

Στόχος: η αποκατάσταση της Ρωμαϊκής Οικουμένης.

Κατακτήσεις: κατάλυση του Βανδαλικού και του Οστρογοθικού Βασιλείου (βόρεια Αφρική και Ιταλία αντίστοιχα) και ανάκτηση των παράκτιων περιοχών του Βησιγοθικού (Ισπανία).

Συνθήκη ειρήνης το 562 με τον βασιλιά Χοσρόη Α' της Περσίας – αποκατάσταση της εύθραυστης ισορροπίας μεταξύ των δύο «υπερδυνάμεων».

Αποτυχία αναχαίτισης των καταστροφικών εισβολών των Σλάβων στη γραμμή του Δούναβη και τη Χερσόνησο του Αίμου.

Συνέπειες: 1. απογύμνωση των ευρωπαϊκών περιοχών από στρατεύματα
2. εξάντληση των κρατικών ταμείων – βαριά φορολογία
3. εξασθένηση της διεθνούς θέσης του Βυζαντίου με ολέθριες επιπτώσεις στην εδαφική ακεραιότητα του κράτους επί των διαδόχων του

δ. Κτίσματα και Αγία Σοφία

Οικοδομικό πρόγραμμα: 1. αμυντικά έργα
2. έργα θρησκευτικού χαρακτήρα
3. έργα υποδομής και κοινής ωφέλειας

Αγία Σοφία: εκπροσωπεί το νέο ρυθμό βασιλική μετά τρούλου και εκφράζει την αγάπη του Ιουστινιανού Α' για τις μνημειώδεις κατασκευές.